

הסיפור שלי

סיפור מעורר השראה
לשולחן השבת

כאשר הקרח בער

הרב משה אברהם סמית

משפחות בקראון הייטס שאירחו אותי. בישיבתי הוגשה ארוחת צהריים לתלמידים מדי יום, אך בישיבת חב"ד הסמוכה, בפינת הרחובות בדפורד ודין, הוגשו גם ארוחות בוקר וערב, והייתי הולך לשם פעמיים ביום לאכול.

בשבתות הייתי מתפלל במרכז חב"ד שבשדרת איסטון פארקוויי מספר 770. באותם ימים, בית הכנסת המרכזי לא היה אלא אולם אחד קטן בקומה הראשונה של 770. הגברים הנשואים היו מתפללים בפנים, ואילו תלמידי הישיבה הצעירים יותר התפללו במסדרון הסמוך. אך, מאחר שהייתי יתום, הרבי דאג לכך שאתפלל בפנים, על שולחנו. במשך כמה שנים, עד שהתפילות עברו לבית הכנסת המורחב שלמטה בשנת תש"כ (1960), הייתי מתפלל בצמוד אל הרבי.

אם הרבי היה מגיע ולא רואה אותי במקומי, הוא היה שולח את מזכירו, הרב לייבל גרונר, לקרוא לי. הרב גרונר היה יוצא אל המסדרון, ומבקש מהנערים שיפנו מקום כדי שאוכל להגיע אל קדמת בית הכנסת. בשמחת תורה, ריקודי ההקפות היו נערכים בחצר שמחוץ ל-770, שבימי חג הסוכות הוסבה לסוכה גדולה. באחת השנים עמדתי על ספסל בצמוד לקיר האחורי של הסוכה, והסתכלתי כיצד הרבי רוקד עם ספר התורה. כשהתקרב, הושטתי את ידי בניסיון לנשק את ספר התורה - אך לא הצלחתי להגיע אליו. כאשר הרבי הבחין בכך, הוא הפסיק לרקוד, הושיט את ספר התורה קדימה לכיווני, כשהוא אוחז בו בשני "עצי החיים" מלמטה, ועומד על קצות אצבעות רגליו - כדי שאוכל להגיע אליו. כזו הייתה תשומת הלב שהרבי הקדיש לי, וזהו משהו שלא אוכל לשכוח לעולם.

בסביבות אותו זמן, כאשר הייתי תלמיד ישיבה צעיר, אמר לי הרבי משהו שהותיר עליי רושם אדיר. היה זה במהלך יחידות, כאשר הרבי אמר לי -

גדלתי בשכונת בראונזוויל, ברוקלין, ולמדתי בישיבה קטנה בקראון הייטס, בפינת הרחובות בדפורד ופרזידנט. אחד המורים שם היה חסיד חב"ד שאותו חיבבתי מאוד כמו גם את אופן התנהגותו. בשבתות אחר הצהריים היינו לומדים יחד רמב"ם, ואת ספר התניא - ספר היסוד של חסידות חב"ד. נודע לי שלחב"ד יש נוסח תפילה אותו תיקן רבי שניאור זלמן מליאדי - בעל התניא ומייסד התנועה, וכן מנהגים ייחודיים בנוגע לציצית ולתפילין. בסביבות גיל בר מצווה, החלטתי לאמץ את המנהגים הללו, ולהפוך לחב"דניק מן המניין.

כמה שנים לאחר מכן, נפטרה אימי, מרת פריידל סמית. היה זה בכ"ה בסיון תשט"ו (1955), והייתי אז רק בן חמש עשרה. תוך זמן קצר אבי נישא בשנית, ולי לא נותר איפה להיות. בקומה העליונה מעל לישיבה שבה למדתי היה חדר קטן ריק, ועברתי להתגורר שם כשאני לן לבדי בבניין, אם כי בהמשך היו כמה

מיזם מיוחד לשימור זיכרונות ועדויות על חייו ופועלו של הרבי מליובאוויטש. סיפור זה הוא אחד מני רבים שתועדו על ידינו בראיונות וידאו לאורך השנים. נכון להיום, מצויות בידינו מעל 1700 עדויות מכלי ראשון. אף שהשתדלנו כמיטב יכולתנו לאמת כל פרט, תוכנם של הסיפורים משקף את דברי הרבי כפי שאלו הובנו בשעתו על ידי השומעים והשתמרו בזיכרונם.

MY ENCOUNTER
with the
REBBE

תוך שהוא מחווה בידו תנועה החלטית: "לא צריך להיות מוטרדים מהיצר הרע, שכן, בכל פעם שאנחנו מתפללים מחדש או לומדים תורה מחדש, אנו מקבלים כוחות חדשים להתגבר על היצר הרע".

במילים אחרות, הכוח שאנו מקבלים מהתפילה והלימוד הוא כמו נשק רוחני. מי שמתפלל ולומד בכל יום, יש בידו את הכוח לסלק מעליו את היצר הרע וכל השפעה שלילית שנובעת ממנו. אין ממה לחשוש.

לכל אורך חיי השתדלתי לחיות עם הרעיון הזה: זהו ה"נשק" שלי, המאפשר לי להישאר יהודי ירא שמיים.

בשלב מסוים עברתי ללמוד בישיבת חב"ד בפינת הרחובות בדפורד ודין. שם, התחלתי לערוך סעודות "מלווה מלכה" מידי מוצאי שבת עבור יתר הבחורים בפנימייה. בכל ערב שבת הייתי ניגש ל-770 כדי לתאם עם אחד מתלמידי הישיבה הבוגרים שיבוא להתוועד איתנו בסעודת ה"מלווה מלכה".

כאשר כתבתי לרבי לדווח לו על כך, הוא שלח מענה באמצעות המזכירות, שבו הודה לי על היוזמה ובירך אותי. "בתמורה לבשורות הטובות", הוסיף הרבי, "אעניק לך מתנה". נהוג לספר סיפורי צדיקים במהלך סעודת ה"מלווה מלכה", ובהתאם לכך, מתנת הרבי הייתה סיפור מהבעל שם טוב, מייסד תנועת החסידות.

"הבעל שם טוב מאוד חיבב אור", נפתח הסיפור. לכן, בלילה חורפי אחד, כאשר בית הכנסת שבו שהו החל להחשיך, ביקש הבעל שם טוב מתלמידיו שיביאו עוד נרות כדי להאיר את החדר.

"לא נותרו עוד נרות", הודיעו התלמידים, ויצאו לבדוק אם למי מהשכנים יש נרות. עד מהרה שבו התלמידים והודיעו שלאיש בסביבה אין נרות או מנורות מיותרים.

מאחר שהיה זה בעיצומו של החורף, הורה הבעל שם טוב לתלמידיו שיצאו החוצה לחפש נטיף קרח - המכונה ביידיש "אייס ליכטל", "נר קרח" בתרגום מילולי - התלוי מהגג, ויכניסו אותו פנימה. לאחר מכן, ציווה עליהם הבעל שם טוב להדליקו.

"מי שאמר לנר שידלק", הכריז - בפרפרזה לסיפור התלמודי הידוע על רבי חנינא בן דוסא; כלומר, הקב"ה שברא את הכול, ושולט בטבע הבריאה - "הוא יאמר לקרח שידלק".

וכך הם עשו. התלמידים יצאו החוצה, שברו נטיף קרח שהיה תלוי מהגג, הדליקו אותו - ובדרך נס, "נר הקרח" נדלק והאיר את חשכת הליל.

בסיוע חברי

THE JEM FOUNDATION

ואתה תצוה... להעלות נר תמיד

סיפור זה היה מתנת הרבי ל"מלווה מלכה" שלי. כעבור שנים, לאחר שכבר הייתי נשוי, הייתה לי אפיזודה נוספת עם הרבי בנוגע לנרות, הפעם במהלך יחידות פרטיות. ראיתי בספר כלשהו, שישנם מנהגים שונים בקרב נשות ישראל בנוגע למספר הנרות שהן מדליקות בערב שבת. המנהג הרווח הוא להדליק שני נרות לכל הפחות - אחד כנגד "זכור" והשני כנגד "שמור", שני הביטויים המופיעים בעשרת הדברות בציווי על השבת - אולם, יש הנוהגות להדליק חמישה, שבעה או עשרה נרות, וכן הלאה.

"הייתי רוצה שאשתי תדליק נרות רבים", אמרתי לרבי. "באיזה מספר לבחור?"

המלצת הרבי הייתה שהיא תתחיל מהמספר המקובל - שניים, ובהמשך תלך ותוסיף, כפי שנהוג, שעל כל ילד שנולד במשפחה, מוסיפה האם ומדליקה נר נוסף. "למספר הנרות שהאשה מקבלת על עצמה להדליק יש גדר מחייב של נדר", הסביר הרבי. במילים אחרות, היא תהיה מחויבת להמשיך להדליק את אותו מספר נרות בכל שבוע. "לעתים, ייתכן שתהיו בבית מלון" - או במקום אחר, מרוחקים מביתכם - "ולא תוכלו להדליק נרות רבים". כלומר, יהיה זה קל יותר עבור אשתי להיצמד למנהג הבסיסי והרווח.

בהמשך, הוסיף הרבי הצעה. נהוג להדליק נרות על עמוד התפילה שלידו עומד החזן במהלך התפילה בציבור. "עליך להיות זה שמדליק את הנרות הללו", הציע הרבי. כך, אוכל בכל זאת לזכות בהשפעה הרוחנית של אותם נרות שבת נוספים.

הרב משה אברהם סמית שימש כמורה להקניית אותיות האלף בית לילדי הגנים בקראון הייטס, קרוב לחמישים שנה. הוא מתגורר כעת בדירפילד ביץ', פלורידה, שם הוא רואיין בחודש כסלו תשפ"ו (2025).

לזכות אבינו היקר הרב יעקב של מינסקי ולעילוי נשמת אמנו היקרה מרת שיינא באשע בתיה ע"ה הוקדש ע"י בנם ר' שניאור ויוכבד שיחיו מינסקי

השבוע לפני:

< תשד"מ (1984) — בסופו של מכתב כללי ממוצאי ט' באב, מציין הרבי שבכ' במנחם אב ימלאו 40 שנה לפטירת אביו הרב לוי יצחק ז"ל, ומוסיף: "ועלי החוב והזכות גדול להציע ולבקש וכו' ללמוד בהתוועדות מתורתו, ולנדב ביומא דין לזכר נשמתו, שמסר נפשו על הפצת היהדות בתוככי בני ישראל 'מאחורי מסך הברזל', ועל ידי זה היה חבוש בבית האסורים ונשפט לגלות ומת בגולה ושם מנוחתו כבוד, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל שליט"א". ט' במנחם אב

1 לקוטי שיחות לט, עמ' 231.